



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

p. 2

.....
ἐκρυβον εἰς τὰ σπ[ήλαια τὰ μεγάλα] καὶ εἰς τὰς τρ[ύπας τῆς γῆς],
καὶ κατεφυγαδεύοντο οἱ ταλαίπωροι [κα]ὶ ἐδέοντο βοθηείας καὶ οὐχ
εὔρισκον· καὶ ἐγένετο τότε ἐρημία πολλή. Τότε ἠπόρησε καὶ τὸ Μο-
ναστήριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον καὶ ποταπὸν, καὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας
ἐκείνους τοὺς Μονεμβασιώτας καὶ κτητόρους ὀλίγοι ἀπέμειναν ἀκρό-
γενοι καὶ προσήλυτοι, καθὼς φαίνονται καὶ οὐ φαίνονται μέχρι
τὴν σήμερον, ὀνόματι μὲν ψιλῶ καὶ μόνον, πράγματι δὲ οὐδὲν τὸ
παράπαν. Ἄλλ' ὡς ἐδέοντο | βοθηείας οἱ ταλαί[πωροι,] εὔρον ἐν
τῇ ἀπορία καὶ τέχνην. Λέγουσι νὰ κτίσουν κάστρον αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι
καὶ πτωχοὶ οἱ εὐρισκόμενοι καὶ λεγόμενοι ἄρχοντες, διὰ φύλαξιν
τῶν εὐ[ρισκο]μένων τότε ὀλίγων ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν ἐκείνων, ὅτι
[ἐφοβοῦντο] τὸ καθ' ἡμέραν. [Τότε ἔκτισαν] τὸ κάστρον τοῦ [Καψα-
λίου]..... τῶν Βενέρων, μὴ ἔχοντες ἰσχὺν τὸ παράπαν· καὶ ἤφε-
ρον αὐτοὺς ἀπὸ τὴν Κρήτην, καὶ ἔβαλαν αὐτοὺς εἰς τὸ κάστρον τοῦ
Καψαλίου· καὶ ἐκράτησαν αὐτὸ χρόνους, ὡς εἰκάζω, καὶ αὐτοὶ ὀλί-
γους, κάτω τῶν τεσσαράκοντα, καὶ οὐχὶ ἐπάνω.

p. 3

Μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ ἤγειρεν ἐκ λάκκου
ταλαιπωρίας καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος· καὶ ἐξανέτειλεν ἡ ὑπέρλαμπρος
Αὐθεντία ἡμῶν, ἡ θεοφρούρητος, τὸ Κουμούνιον, λέγω, τῆς Βενε-
τίας τοῦ ἀγίου μου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου· καὶ ἐκρά-
τησε τῆς χειρὸς ἡμῶν τῆς δεξιᾶς, καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν στερεὰν
τοὺς πόδας ἡμῶν, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματα ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εὐθειᾶν· καὶ ἐδωρήσατο ἡμῖν χάριν καὶ ἔλεος εἰς εὐκαιρον βοήθειαν·
ράβδον δυνάμεως ἐξα|ποστελεῖς ὁσημέραι, καὶ κατακυριεύομεν τῶν
ἀθέων Τούρκων, ὥσπερ καὶ πρόην οἱ προγενέστεροι καὶ εὐτυχεῖς
Βασιλεῖς καὶ εὐλαβέστατοι, τῇ χάριτι καὶ βοθηείᾳ τῆς παντοδυνάμου
Τριάδος, μέχρι τοῦ νῦν, ἄμποτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
Ἀπὸ τότε γὰρ μέχρι τῆς δεῦρο καὶ ἕτερα κάστρα ἐποιήσασιν οἱ πρὸ
ἡμῶν, λαβόντες τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐκλαμπροτάτης ἡμῶν Αὐθεντίας.
Ὅμοίως καὶ ἡμεῖς, κατὰ πάροδον ἐκείνων τῶν προγενεστέρων γο-
νέων ἡμῶν, καὶ οἴκους κτίζομεν καὶ ναοὺς ἀγίους ποιοῦμεν, καὶ πα-
λαιοὺς ἀνανεοῦμεν· ἐξ ὧν παλαιῶν ναῶν ὑπάρχει καὶ εὐρίσκεται
καὶ οὗτος ὁ τοῦ μεγάλου Θεοδώρου Ναὸς ἐπέκεινα τῶν ἐξακοσίων
χρόνων, ἀπάνω [ἦ] κάτω, ὡς εἰκάζω. [Ἀλλὰ καὶ οἱ πρὸ] ἡμῶν [τότε

- p. 4 οικήσαντες, εἰ μὴ] ἐπρομηθεύσαντο ἀνάκτησιν καὶ σύστασιν αὐτοῦ, ἤθελεν ἴστε ἀπὸ πολλοῦ χαλασμένη καὶ ἀφανισμένη τελείως, ὡς καὶ ἄλλαι πολλαὶ προγενέστεραι καὶ μεταγενέστεραι. Ἀλλ' ὡς ἔχομεν τοῦτον οἰκιστὴν ἐξ ἀρχῆς καὶ βοηθόν (ἐξ αὐτοῦ γὰρ καὶ δι' αὐτοῦ ζῶμεν μετὰ Θεόν, καὶ εἰς αὐτὸν πάντες οἱ τοῦ νησίου τούτου | τῶν ἀνιαρῶν ἀπαλλαττόμεθα, καὶ πάντες οἱ τοῦ νησίου τούτου ἄνθρωποι ἄλλην ἐλπίδα οὐκ ἔχομεν, εἰ μὴ διὰ τῶν εὐχῶν τούτου ῥυθόμεθα παντὸς κινδύνου καὶ πάσης βλάβης)· χρεώστης ἡμῖν ὑπάρχει οὗτος, ὡς ὅτι αὐτὸς ἐν ταύτῃ τῇ ἐλαχίστῳ νήσῳ εὔρε τὸν Θεόν· καὶ ἡμεῖς, δι' αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν θαρρόυντες εἰς τὰς εὐχὰς αὐτοῦ καὶ πρεσβείαν, καρτεροῦμεν ἐνταῦθα. Ἀλλ', ὡς εἶπομεν, ἐπρομηθεύσαντο τούτου τοῦ ναοῦ οἱ πρὸ ἡμῶν· καὶ ἡμεῖς ὁμοίως κατὰ διαδοχὴν, ὁμοίως ποιοῦμεν πάντες οἱ τούτου τοῦ νησίου ἄνθρωποι, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, πρεσβύτεροι καὶ νεανίσκοι, ἱερεῖς καὶ μονάζοντες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι. Ἄν μόνον ἀκούσωμεν περὶ τοῦ Ἁγίου μας τούτου πρὸς σύστασιν καὶ διακονίαν, ὅλοι καὶ πάντες ὀλοψύχως μετὰ προθυμίας ἀγωνιζόμεθα, καὶ ὁ εἷς τὸν ἕτερον διεγείρει, τὸ κατὰ δύναμιν καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμιν, ὡς ἡ ὑπόσχεσις· καὶ ὀλοψύχως μετὰ προθυμίας πάντες προσπίπτομεν· καὶ ὡς εὐεργεσίαν ἠγοῦμεθα τούτου τοῦ ναοῦ τὴν προσπάθειαν, καὶ τὴν ἀνάκτησιν καὶ τὴν σύστασιν, καὶ τὸν κόπον εἰς ἑκα-
- p. 5 στος καὶ | τὴν ἔξοδον εἰς οὐδὲν λογίζεται. Ἀλλὰ μᾶλλον συνεριζόμενοι μετὰ χαρᾶς, τοῦτο ποιοῦμεν ἀγωνιζόμενοι καὶ ὑπὲρ τὴν [δύναμιν], τῇ εὐχῇ καὶ μόνον αὐτοῦ, καὶ [βοηθεία θαρρόυντες τοῦ Ὑψίστου]. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν, ἵνα ἀποδείξωμεν τοῦ Μοναστηρίου τούτου, ὡς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος μέχρι τοῦ νῦν καιροῦ, τοῦ φαινομένου καὶ σφαλλομένου, μᾶλλον δὲ οὐκ ἔχω πῶς εἶπεῖν, εἰμὴ τοῦ πεπωρωμένου καὶ ἀδικουμένου τὰ πλεῖστα παρὰ πάντων. Διὰ τὴν αἰτίαν τούτου καὶ ἀπορίαν, ἐλαλήθησαν οἱ πολλοὶ λόγοι περὶ τούτου, ἵνα δείξωμεν ἐκ τοῦ κρασπέδου τὸ ὕφασμα. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάκλησιν ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἐν ᾗ ἡ Ἀφεντία μας ἡ ἐκλαμπροτάτη ἐκράτησε τοῦ νησίου τούτου, καὶ ἐπῆραν ἄνεσιν οἱ ὀλίγοι ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, καὶ ἤρξαντο κατὰ μικρὸν αἰσθάνεσθαι ἀνέσεως, ἠπλωσαν πάντες καὶ ἐκράτησαν καὶ ἐπίασαν τὸν τόπον τοῦτον, ὡς προείπομεν· καὶ πάλιν καὶ κάστρα καὶ ναοὺς ἐποίουν· ἡ δὲ Ἐπισκοπὴ αὕτη ἔμεινεν ἀργή, καὶ [τὸ] Μοναστήριον ἄπορον καὶ ἀνεέργητον. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι τοῦ τόπου [τότε] ἦσαν ὀλιγοστοί, καὶ οἱ



- ρ. 6 ἱερεῖς ὀλιγώτεροι· καὶ ἐξ ἐκείνων τῶν ὀλίγων ἱερέων τότε ἐξελέξαντο, ὡς γηραιότερον καὶ χηρευόμενον, οἱ ἄνθρωποι τοῦ τότε καιροῦ αὐτὸν τὸν Πρωτοπαπᾶν, ὃς καὶ Νοταρᾶς ἐνομάζετο· καὶ ἐθάρρησαν αὐτοῦ τὸν ναὸν, καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ταύτην τὴν ἐκκλησίαν πάντες, διὰ νὰ τὴν ψάλλῃ ὡς ἱερεύς. Ἐκράτησε δὲ αὐτὴν χρόνους εἴκοσι. Οὗτος δὲ ὁ Πρωτοπαπᾶς ἔσχεν υἱὸν ἓνα, καὶ θυγατέρας δύο, ἢ καὶ τρεῖς· οὐκ οἶδα ἀκριβῶς διὰ τὴν τρίτην. Ἐκεῖ γάρ, ὄντος αὐτοῦ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ, ἀνεθρέγατο ταῦτα, τὸν υἱὸν καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ ἐπάνθρευεν αὐτά· καὶ πάντα τὰ τέκνα αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ οἱ γαμβροὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ συνηθοίζοντο.

Carl Hermann Friedrich Johann Hopf (επιμ.), «Chilas Chronicon monasterii S. Theodori in Cythera insula siti», *Chroniques greco-romanes: inedites ou peu connues*, Librairie de Weidmann, Βερολίνο 1873, σ. 348-353.